

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Monistická struktura akciové společnosti ve světle připravované novely zákona o obchodních korporacích

Jedním ze stěžejních témat současné odborné diskuse je připravovaná novela zákona č. [90/2012](#) Sb., o obchodních korporacích (dále jen „ZOK“), která byla schválena Vládou České republiky dne 6. 6. 2018 (dále jen „Novela ZOK“).[1] Novela ZOK si klade za cíl především představení fungující, jasné a přehledné právní úpravy obchodních korporací, která není pro své adresáty zbytečně zatěžující. Jedním z bodů Novely ZOK je mimo jiné podstatná revize monistické struktury akciové společnosti, jejíž úprava v ZOK je velice kritizována.[2] Cílem tohoto příspěvku je tak analyzovat vybrané aspekty monistického systému Novely ZOK v kontextu praktických problémů účinné právní úpravy.

Současná úprava českého monistického systému

Účinností ZOK dostaly české akciové společnosti možnost zvolit mezi dualistickým a monistickým systémem vnitřní struktury řízení.[3] Do 1. 1. 2014 tak musely být české akciové společnosti obligatorně dualistické. Výjimkou z tohoto pravidla byly Evropské Společnosti založené dle nařízení Rady (ES) č. 2157/2001 o statutu evropské společnosti (SE) a prováděcího zákona č. [627/2004](#) Sb., o evropské společnosti, které i v české úpravě mohly mít strukturu řízení monistickou.[4]

V kontextu tradičních angloamerických a evropských úprav lze současný český monistický systém označit za jistý unikát. V tradičním monistickém systému je totiž jediným obligatorně zřizovaným orgánem, na který akcionáři delegují veškerou působnost k řízení akciové společnosti, tzv. správní orgán, jehož pojmovým znakem je kombinace výkonné a kontrolní působnosti.[5] Díky tomu by monistická struktura měla sloužit především k úspoře nákladů zastoupení volených orgánů a vést k flexibilnímu procesu řízení akciových společností.[6] ZOK však převzal koncepci monistického systému poněkud problematicky, neboť vyžaduje, aby české monistické akciové společnosti povinně zřídily správní radu, jakožto správní orgán, a dále statutárního ředitele, jako orgán statutární a výkonný.[7] Tato konstrukce v praxi způsobuje nejenom výkladové, ale i praktické problémy, a to především v důsledku vágního stanovení působnosti správní rady v oblasti obchodního vedení[8] a problematického způsobu zastupování pouze prostřednictvím (jediného) statutárního ředitele, jež fakticky neumožňuje monistickým společnostem užít tzv. pravidlo čtyř očí.[9]

S ohledem na výše uvedené problémy je možné říci, že česká úprava monistického systému díky zakotvení dvou orgánů a výkladovým problémům značně limituje jeho potenciál. Tato skutečnost tak dle autora názoru vede k situaci, kdy české monistické společnosti nejsou pro tuzemské

podnikatele ani zahraniční investory dostatečně atraktivní, neboť nepředstavují efektivní alternativu systému dualistického.

Navrhované změny monistického systému dle Novely ZOK

Stěžejním bodem Novely ZOK v oblasti monistického systému by mělo být zrušení statutárního ředitele jakožto samostatného orgánu společnosti, přičemž nadále by jediným zřizovaným orgánem monistické akciové společnosti měla být pouze správní rada.[10] Dané řešení lze kvitovat, neboť odstraňuje problematické vymezení postavení a působnosti správní rady, které jsou v ZOK nevhodně stanoveny odkazem na dozorčí radu.[11] Díky této zásadní změně by tak české monistické společnosti nebyly nadále nuceny překonávat výkladové problémy ZOK podrobnou úpravou ve stanovách či prostřednictvím ad hoc zmocňování členů správní rady pro konkrétní právní jednání.

Z hlediska organizační struktury správní rady Novela ZOK navrhuje, aby byla správní rada obligatorně tříčlenná.[12] Výjimku by měly tvořit společnosti s jediným akcionářem, pro které Novela ZOK připouští existenci správní rady s menším počtem členů.[13] V případě akciových společností s více akcionáři by tak došlo k překonání stanoviska Nejvyššího Soudu sp. zn. Cpjn 204/2015, dle kterého byla možná existence jednočlenné správní rady, jejímž jediným členem je statutární ředitel.[14] Je otázkou, zda není umožnění zřízení jednočlenné správní rady pouze jednočlenným společenstvem zbytečně omezující. Úsporu nákladů na volené orgány a možnost zřízení jednočlenného výkonného orgánu by mohly využít zejména menší (rodinné) akciové společnosti s úzkou akcionářskou strukturou, start-upy, popř. zahraniční investoři jako Special Purpose Vehicle.[15] V tomto ohledu tak nezbyvá než vyčkat, jakým způsobem se názor na tuto problematiku bude vyvíjet během diskusí v Parlamentu České republiky.

V neposlední řadě je vhodné uvést, že Novela ZOK by neměla utéct pozornosti akciovým společenstvem s velkým počtem zaměstnanců. V současnosti totiž není jednoznačné, zda se § 448 odst. 2 ZOK, dle kterého u akciových společností s více než 500 zaměstnanci volí jednu třetinu dozorčí rady zaměstnanci společnosti, vztahuje díky odkazu v § 456 ZOK taktéž na správní rady. Novela ZOK sice počítá s modifikovanou podobou kodeterminace u dozorčích rad,[16] avšak tuto úpravu již zřejmě nebude možné vztáhnout i na monistický systém, neboť tento má v Novele ZOK svébytnou úpravu. To dokládá navrhované znění § 458 Novely ZOK, jež stanoví: „členy správní rady volí a odvolává valná hromada, ledaže stanovy určí, že právo jmenovat jednoho nebo více členů správní rady a takto jmenovaného člena odvolat je spojeno s akcií.“ Za použití systematického výkladu a logického argumentu a contrario lze pak dospět k závěru, že kodeterminace se v Novele ZOK pro správní radu neuplatní. Zdá se tedy, že v budoucnu může monistický systém představovat řešení pro ty akciové společnosti, které by se chtěly kodeterminaci vyhnout.

Závěr

S ohledem na výše uvedené lze uzavřít, že Novela ZOK současné problémy monistického systému reflektuje. Jde o vhodný krok vzhledem k nikoli zanedbatelnému počtu monistických akciových společností.[17] Přestože se samotná Novela ZOK momentálně nachází v přípravné fázi legislativního procesu, obsahuje dle autorova názoru zdařilý koncept monistického systému, který je vhodný pro demonstraci tendencí, jež lze v české úpravě v budoucnu očekávat. Jako pozitivní lze vnímat nejen zrušení statutárního ředitele jako statutárního orgánu, ale také definování působnosti správní rady a explicitní umožnění nižšího počtu členů správní rady pro jednočlenné společnosti. Obecně lze tak Novelu ZOK hodnotit jako zdařilejší právní úpravu monistického systému než v účinném ZOK, a nezbyvá než vyčkat, zda a v jaké finální podobě bude schválena.

Michal Kandrác

[Weinhold Legal, v.o.s. advokátní kancelář](#)

Florentinum
Na Florenci 15
110 00 Praha 1

Tel.: +420 225 385 333
Fax: +420 225 385 444
e-mail: wl@weinholdlegal.com

-
- [1] Tento materiál je dostupný na [www](#), k dispozici >>> [zde](#). [cit. k 18. 6. 2018].
- [2] ČECH, Petr a Petr ŠUK. Právo obchodních společností: v praxi a pro praxi (nejen soudní). Vydání I. Praha: Ivana Hexnerová - BOVA POLYGON, 2016, 376 s. ISBN 9788072731770. s. 323-324.
- [3] § 396 ZOK.
- [4] Čl. 38 písm. b) a čl. 43 Rady (ES) č. 2157/2001 o statutu evropské společnosti (SE) ve spojení s § 26 zákona č. [627/2004](#) Sb., o evropské společnosti.
- [5] V angloamerickém prostředí se užívá termín Board of Directors, ve Francii pak např. conseil d'administration). ČERNÁ, Stanislava, ŠTENGLOVÁ, Ivana, PELIKÁNOVÁ, Irena. a kol. Právo obchodních korporací. 1. Vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2015, s. 640. ISBN 9788074787355. s. 411.
- [6] GEVURTZ, Franklin A. The Historical and Political Origins of the Corporate Board of Directors [online], Hofstra Law Review. 2004, Vol. 33, Iss.1, Article 3. s. 1-86. ISSN 00914029. Dostupné na [www](#), k dispozici >>> [zde](#). [cit. 18. 6. 2018], s. 11.
- [7] § 396 odst. 2 ZOK.
- [8] Rozpor mezi § 460 odst. 1 ZOK a § 463 odst. 4 ZOK.
- [9] DĚDIČ Jan, LASÁK Jan. Monistický systém řízení akciové společnosti: výkladové otazníky (2. část). Obchodněprávní revue, 2013, roč. 5, č. 4, s. 97-110. ISSN 1803-6554. s. 102.
- [10] § 456 Novely ZOK.
- [11] § 456 odst. 2 ZOK.
- [12] § 457 odst. 1 Novely ZOK.
- [13] § 457 odst. 1 Novely ZOK.
- [14] Stanovisko Nejvyššího Soudu sp. zn. Cpjn 204/2015, čl. V.
- [15] Této možnosti využívají např. ve Velké Británii tzv. private limited companies, které mohou mít dle s 154 Companies Act 2006 správní orgán jednočlenný. V tomto ohledu je zajímavé, že dle oficiálních statistik britského Obchodního rejstříku („Companies House“) tvoří tyto společnosti více než 96% z celkového počtu 4 028 384 akciových společností. Dostupné na [www](#), k dispozici >>> [zde](#). [cit. 18. 6. 2018, bod 5.].

[16] § 448 odst. 2 Novely ZOK.

[17] Na základě neoficiálních informací Ministerstva spravedlnosti bylo ke dni 15. 3. 2016 z celkového počtu 25 792 akciových společností evidováno 3 891 monistických. Aktuální informace se autorovi bohužel nepodařilo ke dni publikování článku zjistit.

© EPRAVO.CZ – Sbírka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Okamžité zrušení pracovního poměru učiněné z „opatrnosti“ zaměstnavatele ve světle judikatury Nejvyššího soudu](#)
- [Výroční zpráva ÚOOÚ za rok 2025: nové regulatorní priority v oblasti ochrany osobních údajů](#)
- [Vadné nařízení vlády č. 493/2025 Sb. a dopady fixace limitů drobných oprav na pronajímatele](#)
- [Nařízení PPWR: cesta do pekla dlážděná dobrými úmysly](#)
- [AML - od zákona č. 253/2008 Sb. k AMLR: co konkrétně musí česká povinná osoba změnit do roku 2027](#)
- [Podmíněné propuštění ve světle zásady ústnosti a přímosti](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 37.: Povinná forma jednání ve smlouvách](#)
- [Poučení z krizového vývoje v kauze bitcoiny](#)
- [EUDAMED: Jednotná databáze mění pravidla hry na trhu zdravotnických prostředků](#)
- [Nový zákon o veřejných dražbách, aukce a obálkové metody](#)
- [Pohled přes hranice – natáčení pornografických klipů jako důvod výpovědi z nájmu bytu](#)